

CRI i modernt radiohus

D&N Karl-Erik Stridh

Kina har fått mycket uppmärksamhet i media det senaste halvåret: nedtvingat amerikanskt signalspaningsplan, kampanjen mot meditationsrörelsen Falun Gong, planerat järnvägsbygge i Tibet och ett av världens största vattenkraftbyggen som pågått i flera år. Återkommande nyheter är gruvolyckor och avrättningar av försonnande statstjänstemän.

Korruptionen anses motsvara 17 % av landets BNP. Beijing är även aspirant på OS 2008. Senaste nytt är att schweizarna är bedrövade. Kineser som gärna äter hund har fått smak på sanktbernhardshund. Den är storväxt och får fler valpar än andra raser. Med andra ord perfekt för avel!

Det är inte lätt att styra ett jätterike och det har behövts en fast hand för att det inte skulle splittras. Den kinesiska kulturen är mångtusenårig och Kina har gett oss bland annat krut och porslin. Från åtminstone 200-talet före Kristi födelse var landet ett kejsardöme vars slutgiltiga huvudstad blev Beijing. Där byggdes palats bakom murar och vallgrav i den förbjudna staden dit vanligt folk inte hade tillträde. Träpalatsen var smyckade med bl.a. tak i färgat glaserat tegel.

Endast kejsaren fick ha uppiggande färger. Vanligt folk bodde i hutonger, små gårdshus i gränder där allt var grått. På 1700-talet började européer handla med Kina. Efter diverse konflikter uppstod kolonierna Hong Kong och Macao. Även andra hamnar som Nanking och Shanghai dominerades av västerlänningar. Under cirka 700 år byggdes den kinesiska muren i norr som ett skydd mot mongoler. Muren består av en jordvall som förstärkts med sten och försedd med vaktorn på cirka 500 meters avstånd. Den var även en snabb informationslänk då meddelanden kunde sändas från torn till torn. Totallängden är cirka 720 mil.

Lång period med kaos

Efter Yüan Shī-kais död 1916 rådde inbördes strider. De sydliga provinserna separerade med Sun Yat-sen som slösaktig president i Kanton. Övriga Kina var i labil jämvikt. Manchuriet styrdes av Chang Tso-lin som hade anhängare i Shangtung och Shanghai och därmed styrde östra Kina. Yang-tsi-dalen dominerades av Wu Pei-fu och nordvästra Kina av den kristne generalen Feng Yü-siang.

I Beijing satt den gamle generalen Tuan Kijuei som provisorisk president. Balansen rubbades när Sun Yat-sen dog 1925. Kuomintangregeringen i Kanton radikaliserades under ryskt kommunistiskt inflytande från rådgivaren Mihail Borodin. Denne försökte strypa handeln med England. Sun hade hoppats återförening Kina under den radikala Kantonregimen. General Chiang Kai-shek upprustade med rysk hjälp en effektiv här och började 1926 operationer mot de övriga provinserna.

Så småningom intogs även Nanking och endast tack vare insatser från brittiska örlogsfartyg undveks en massaker på utlänningarna. En grupp närmast Chiang Kai-shek var starkt främlingsfientlig men inte bosjevitiskt sinnad och under 1927 uppstod en brytning. Vidare beslagtogs dokument på den sovjetiska ambassaden i Beijing som visade ryssarnas inblandning och strategi.

Under de följande åren ingicks avtal med regionala ledare och genom truppernas marsch norrut enades hela Kina under nationalisterna, med undantag för Manchuriet. Nanjing blev nu huvudstad och en större konferens gjorde upp riktlinjerna för rekonstruktionsarbetet. Manchuriet var fortfarande utanför och styrdes av Changs son med Japan som protektor. 1929 förklarade sig regeringen i Nanjing ekonomiskt oberoende efter att ha sagt upp fördrag med flera länder som bedrivit handel i landet. England erkände den nya regeringen. Japan drog tillbaka sina trupper och erkände centralregeringen.

Några år senare återkom dock trupperna då Manchuriet kolonialiserades. Detta var ett förspel till andra världskriget där det i Kina var kommunisterna som initiativet till motsåndet mot japanerna. Det följdes sedan av nya inbördes strider. Denna gången mellan nationalistregeringen och Mao Ze Dongs kommunistiska trupper. Från bergen följde sedan den långa marschen mot Beijing. När han nått dit 1949 utropade han Folkrepubliken Kina från balkongen på den yttre porten till den förbjudna staden. Mot denna ligger Himmelska fridens torg vid vilket han nu vilar i en glaskista i ett eget masoleum.

Chiang Kai-shek och de närmaste flydde till ön Formosa där de utropade Republiken Kina i vardagslag mera känd som Taiwan. Då de båda staternas ledning anser sig representera hela Kina uppstod en situation med propagandakrig men utan någon invasion, även om den hela tiden kunde utlösas. Nationalisterna i Taiwan representerade valkretsar på fastlandet där invånarna inte kunde rösta varför deras parlamentsledamöter i praktiken hade sina stolar på livstid.

Av praktiska skäl är det därför först under de senaste 15 åren som det kommit in ytterligare partier

i Taiwans parlament. På fastlandet var det däremot inte tal om valfrihet. Kommunisterna har absolut makt. Däremot har tillämpningen av ändrats. Från mitten av 1960-talet följde ett tiotal år med meningslöst lidande under kulturrevolutionen. Intellectuella tvingades ut från städerna till förnedring på landsbygden. Lyckligtvis har ledningen insett misstaget.

Den totala kontrollen har även släppts. Nu råder marknadsekonomi och utländskt deläggande i industrin. Kina har tagit jättekliv framåt när det gäller levnadsstandarden. Man ser inte längre kulturrevolutionens "standardkineser" utan klädseln är ledig och färgglad som i väst. Hong Kong återlämnades till Kina 1997 och Macao 1999. Här är fortsatt större frihet än i själva folkrepubliken och även utlovat 50 år med parallellt system.

De internationella förbindelserna kompliceras fortsatt av att det finns två länder som gör anspråk på att representera alla kineser. Ursprungligen var det Taiwan som hade plats i FN. 1972 skedde en dramatisk förändring då USA:s president Richard Millhouse Nixon förutsåg fastlandets betydelse och därför bad sin ambassadör i Polen diskret ta kontakt med sin kinesiska kollega. Detta skedde i kulturpalatset i samband med en uppvisning av jugoslaviskt mode. Sedan följde den berömda ping-pong-diplomatin och USA:s erkännande av folkrepubliken samt direkta diplomatiska förbindelser.

Därefter var det fastlandet som tog platsen i FN. Det förekommer dock en hel del kontakter mellan Kina och Taiwan. Många taiwanesiska företag har tillverkning förlagd till fastlandet. Flygningar går dock inte direkt utan planen mellanlandar i Hong Kong och får ett annat Flight Number.

Radiohistorik

Landets politiska utveckling återspeglas även i medierna. Landets första station startades 1924 i Shanghai. Den drevs av den amerikanske radio-experten E G Osborn och en lokal engelskspråkig dagstidning. Denna rapporterade att flera hundra hade hört premiärprogrammet. Stationen bjöd på nyhetssändningar, underhållning och religiösa program. Däremot fanns det inga lagar som reglerade verksamheten. De kom följande år. Uppmuntrade av framgångarna för denna pionjärstation startades 1926 även en station i Harbin i nordost. Detta var den första stationen som drevs av kineser.

Första radiosändare i Beijing, en amerikansk armésändare, model BC165..

Under de följande åren startades ytterligare privata och offentliga stationer i de större städerna i norra och östra Kina. Den första centraliserade radioverksamheten började 1928 i den dåvarande huvudstaden Nanjing. Samtidigt ökade antalet lokalstationer. En del var mycket patriotiska, som stationen i Xi'an. Detta var naturligt då hotet från en japansk attack var överhängande. Under 1936 satte två Kuomintang-generaler sin ledare Chiang Kai-shek i husarrest. De ville tvinga honom att följa med i kommunisternas motstånd mot den japanska ockupationsmakten. Stationen spelade en viktig roll i spridandet av information.

Fram till 1937 hade närmare 80 stationer etablerat sig i de områden som styrdes av Kuomintang. Under motståndskampen mot japanerna började kommunisterna starta egna radiostationer. Den första stationen känd som Xinhua Broadcasting Station eller Nya Kina grundades i Yan'an, som anses vara den kinesiska revolutionens vagg. Sändningarna började 1940 under mycket svåra förhållanden. Det fanns inget elverk i Yan'an utan befolkningen använde batterier och handvevade generatorer. Detta dög inte för en radiostation. Därför skaffades en motordriven generator men det rådte samtidigt brist på bensin och diesel. Lösningen blev att driva motorn med gengas som bildas vid förbränning av koks. Sändningarna varade knappt två år innan utrustningen klappade samman.

Verksamheten återupptogs 1945 när japanerna var bortdrivna. Nu startade kommunisterna flera stationer i de områden de kontrollerade i norra och nordöstra delarna av landet. Stationerna underställdes partiets centralkommitté. Nyhetssändningarna producerades i Yan'an och reläades av de övriga stationerna.

Studio i grotta

Nu följde inbördeskrig mellan kommunisterna och nationalisterna. Trots bombningar och strider kunde verksamheten utvidgas. Den 11 september 1947 sände stationen i Yan'an för första gången utlandsprogram på engelska med anropet XNCR. Kuomintang störsände därefter alla nyhetssändningar från kommunistisidan.

Det fanns åtskilliga krigskorrespondenterna från utländsk press i landet. De bodde alla i storstäder kontrollerade av Kuomintang och radiosändningarna var därför en viktig informationskälla för dem. Sändningarna varade bara 20 minuter och bestod av nyheter, kommentarer och reportage om livet i de kommuniststyrda områdena.

Programmen producerades i en tjugo kvadratmeter stor studio i en grotta som grävts ut ur Taihang-bergen cirka 400 kilometer sydost om Beijing. Programledaren Wei Lin gick en halvtimme från byn där hon bodde till byn där stationen fanns. Hon hade lycka när det var mörkt för att skrämman iväg rovdjur. Så småningom kunde personalen flytta till Beijing som då stavades Beiping. I mars 1949 fick kommunisternas armé kontroll över denna storstad i norr. Stationen döptes om till Beijing Xinhua Broadcasting Station. Stationen hade fullständig bevakning av ceremonin när folkrepubliken utropades den första oktober samma år.

En del av Beijing Xinhua Broadcasting Station antog rollen som central station. Från denna kärna byggdes ett nät av sändare och till slutet av 1952 fanns det drygt 70 stationer på fastlandet, en ökning med 50 % på tre år. Med undantag för Tibet hade varje provins, autonom region och storstad minst en station. Utlandsprogrammet döptes till Radio Peking och sände i denna period 18 timmar om dagen på sju främmande språk samt fyra kinesiska dialekter.

Sändningarna riktades till Sydostasien, Europa, Nordamerika och Nordafrika. Under kulturrevolutionen ställdes vanliga program in och det var svåra tider för journalister. Situationen förbättrades inte förrän i början av 80-talet då ledaren Deng Xiaoping inledde en serie reformer och öppnade landet mot utlandet.

Antalet stationer ökade från de 106 som fanns 1980 till drygt 600 på tio år. Programkvalitén har även ökat med ny modern utrustning. Även datorisering har genomförts.

Namnbyte

Transkriptionen av huvudstadens namn ändrades från Peking till Beijing redan 1958. Det dröjde dock till 1990-talet innan utlandsprogrammet bytte namn från Radio Peking till China Radio International. Stationen flyttade in i ett eget nybyggt radiohus 1997. Det ligger i stadens västra utkant ett par hundra meter från en tunnelbanestation.

På andra våningen finns en utställning med montrar med gåvor från lyssnare i olika länder. Här finns även foto som förevigar att det engelska programmet fick ABU:s pris för utlandsprogram 1996. Motiveringen var stationens målsättning att bygga en värld utan fattigdom. ABU är samarbetsorganet Asian-Pacific Broadcast Union.

I hallen stod även den första sändaren från grottan, en amerikansk armésändare model BC165, en modell som ännu används i en del holländska byar. Här fanns även högtalare som använts i samband med utropandet av folkrepubliken.

Den engelska sektionen huserar på femte våningen. Här finns redaktionslokalen och en talstudio utrustad med Siemens kontrollpanel till inspelningsprogrammet.

Det tillhörande kontrollrummet har modern utrustning. Det innebär Tascam CD-401 Mk II, Tascam 122 Mk III kassettdäck, Sony DAT PCM 7010, Siemens-Nixdorf dator med tyskt ljudredigeringsprogram vilket är lite förvånande då personalen hade en del svårigheter att förstå kommandon, 2 bordsmikrofoner beyerdynamic EA834 och en fjärrkontroll från Beijing Jingtong Electronics Devices Research Institute.

Det blev en runda inom studion för en intervju, bl.a. om erfarenheter av närradiosändningar och stationsbesök. Det var en relativt liten stab på den engelska sektionen, bara en handfull personer.

Stationen söker personer som har engelska som sitt modersmål. Tidigare hade man två kvinnliga medarbetare från Nya Zeeland. Nu fanns bara Stewart som var en medelålders kanadensare född i England och som tidigare arbetat i Hong Kong. Han hade problem med tandvärk och ett skadat knä. CRI tar dock hand om hans sjukvårdskostnader.

Redaktionen på China Radio International.

Multimedia

Numera sänder China Radio International på 43 språk som omfattar 211 sändningstimmar per dag. CRI startade även sända lokalt på FM 1984. På 91,5 MHz började man sända på engelska och flera andra språk. Under 1999 blev denna kanal helt engelskspråkig och en andra sändare startades på 88,7 MHz med program på kantonnesiska, arabiska, engelska, franska, tyska, japanska, koreanska, ryska och spanska. Båda sändarna är aktiva mellan 06.00 och midnatt. Detta utbud på FM påminner mig om de kanaler som drivs i Bangkok. De är också en blandning av musikprogram och relä av nyhets och magasin från utlandsprogrammet.

CRI har har 27 kontor i utlandet och ett nät av korrespondenter inom det egna landet. Stationen har även ett omfattande utbyte av sändningstid för att nå ut bättre och ge andra utlandsprogram bättre täckning i Asien. Avtal finns med Storbritannien, Frankrike, Schweiz, Ryssland, Spanien, Canada, Mali, Brasilien, Cuba och USA. CRI har även programutbyte med många utländska radio- och TV-stationer för distribution i de nationella nätverken.

I USA sänder CRI över KIEV 870 kHz, KCTK 960 kHz, KTKZ 1380 kHz, KCBQ 1170 kHz, KKOL 1300 kHz på västkusten, WUST 1120 till Washington DC, på satellit över World Radio Network (WRN) till Europa och Nordamerika samt i London över Spectrum 558 kHz. Stationen tar emot mer än 600.000 brev om året från lyssnare i drygt 200 länder och territorier.

Sedan den 26 december 1998 har CRI:s program varit tillgängliga på Internet. På stationens hemsida har man tillgång till program på engelska, spanska, tyska, portugisiska, franska, ryska, koreanska och japanska. Vidare finns här tre olika kinesiska program.

Ett vänder sig till inhemska användare, en till utländska lyssnare och slutligen en service som omfattar TV-verksamheten. CRI:s hemsida är en av de största i Kina med nyheter och information om ett stort antal ämnen.

Sedan den 6 oktober 1999 har CRI reläat sitt TV-program via Asia Satellite II. Kanalen sänder bl.a. World Today med internationella nyheter, World Scan med kultur, vetenskap, undervisning, sport, försvar, resor, hälsa och intressanta historier, World Economy Report om internationell ekonomi och handel samt World News Magazine som täcker från hårda nyheter till film och mode.

CRI publicerar sedan 1992 ett kinesiskt nyhetsmagasin, den engelska lyssnartidningen Messenger och den tyska motsvarheten Information und Echo. Stationen ansvarar även för China International Radio Press och China International Audio & Video Publishing House.

Stort TV-utbud

Kina har 11 kommunikationssatelliter. Över dem sänds 8 kanaler från China Central Television (CCTV), flera program från CRI och China National Radio (CNR) samt TV-kanaler från 31 autonoma provinser för nationell distribution. Satelliterna används även för CCTV:s nionde kanal, CRI:s 12 kanaler och 3 kanaler med undervisningsprogram.

Satellitöverföringen är mycket billigare än de mikrovågslänkar som tidigare byggts för att nå landets bergstrakter.

